

5.10.

VZDĚLÁVACÍ OBLAST
ČLOVĚK A SPOLEČNOST - ČLOVĚK A ZDRAVÍ

VZDĚLÁVACÍ OBOR
VÝCHOVA K OBČANSTVÍ - VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

5.10.1.

INTEGROVANÝ PŘEDMĚT
OBČANSKÁ A RODINNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU:

Vyučovací předmět Občanská a rodinná výchova vychází ze vzdělávacího oboru *Výchova k občanství* a *Výchova ke zdraví* – jedná se o integrovaný předmět ze dvou vzdělávacích oblastí: *Člověk a společnost* a *Člověk a zdraví*.

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdelávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot¹, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU:

Vzdělávací obor **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU *OBČANSKÁ A RODINNÁ VÝCHOVA* :**❖ KOMPETENCE K UČENÍ**

- vedeme žáky, aby využíval pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie
- vzbuzujeme v žácích ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- učíme žáka vyhledávat a třídit informace
- uvádíme věci do souvislostí, aby si žáci vytvářeli komplexní pohled na společenské a kulturní jevy
- učíme kriticky zhodnotit výsledky svého učení pro další studium a život

❖ KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- na modelových příkladech řešíme nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni
- promýšlíme a plánujeme způsob řešení problémů
- vedeme k vytrvalému hledání konečného řešení problému
- učíme se obhajovat svá rozhodnutí a nést za ně odpovědnost

❖ KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme k vyjadřování výstižnému a souvislému
- učíme naslouchat lidem, porozumět jim a vhodně na ně reagovat
- zapojujeme žáky do diskuse, ve které musí obhájit svůj názor vhodnými argumenty
- pomáháme s využitím jiných informačních a komunikativních prostředků
- vedeme k využití komunikativních dovedností ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

❖ KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- učíme ohleduplnosti, úctě při jednání s druhými lidmi, toleranci a v případě potřeby vedeme k poskytnutí adekvátní pomoci
- diskutujeme ve skupině i v rámci celé třídy a učíme se respektovat různá hlediska

- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- netolerujeme rasismus, xenofobní a nacionalistické chování
- učíme žáky kriticky hodnotit práci(význam) týmu, svoji práci(význam) v týmu i práci(význam) ostatních
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- navozujeme v žácích pozitivní představu o sobě samém tak, aby podporovala jeho sebedůvěru

❖ KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k respektování druhých lidí a vcítění se do situace ostatních
- dbáme na odmítání útlaku a hrubého zacházení, vedeme k povinnosti postavit se proti násilí
- dbáme na dodržování pravidel chování ve škole (školní řád)
- učíme netolerovat sociálně patologické jevy (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- vedeme ke znalosti práv a povinností dětí ve škole i mimo ni
- vedeme žáky k úctě a sebeúctě
- na modelových situacích demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- učíme poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a v případě nutnosti o ni požádat
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturního dění a sportovních aktivit
- učíme respektu a ochraně našich tradic
- učíme poznávat základní ekologické souvislosti a enviromentální problémy
- respektujeme požadavky na kvalitní životní prostředí

❖ KOMPETENCE PRACOVNÍ

- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- seznamujeme žáky s různými profesemi a ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci

VZDĚLÁVACÍ OBSAH VZDĚLÁVACÍHO OBORU *VÝCHOVA K OBČANSTVÍ*:***ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI***

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- VO-9-1-04 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- VO-9-1-05 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- VO-9-1-06 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- VO-9-1-08 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- VO-9-1-09 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek

- VO-9-2-03 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvládne nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
- VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů

- VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
- VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
- VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích
- VO-9-5-03 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- VO-9-5-04 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu
- VO-9-5-06 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

VZDĚLÁVACÍ OBSAH VZDĚLÁVACÍHO OBORU VÝCHOVA KE ZDRAVÍ:

2. stupeň

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

žák

- VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě
- VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
- VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
- VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
- VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
- VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
- VZ-9-1-07 dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
- VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
- VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
- VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- VZ-9-1-13 uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi

- VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník	zodpovídá	
Výchova k občanství	Občanská a rodinná výchova	6.	Mgr.Eisnerová	
Dílčí výstupy-Výchova k občanství	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů ve škole</p> <p>VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě</p> <p>VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích</p> <p>VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu</p> <p>VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalství</p> <p>VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání</p>	<p><u>Život ve škole</u> - škola-základ života, práva a povinnosti, školní řád umění učít se</p> <p><u>Člověk v rytmu času</u> - čas nezastavíš, cyklus přírody, kalendář</p> <p><u>Rodinný život</u> - rodina, rodinné vztahy, manželství</p> <p><u>Naše obec, region, kraj</u> -<u>obec</u>: pověsti, památky, rodáci, správní orgány, instituce -<u>kraj</u>: zajímavosti, památná místa</p>	<p>P6 O-vzájemné poznávání lidí ve skupině</p> <p>P7 O-péče o dobré vztahy</p> <p>P12 D-demokratické vztahy ve škole</p> <p>P10 O-řešení problémů</p> <p>P14 D-obec jako základní jednotka samosprávy, principy demokracie</p>	<p>D-demokracie právo</p> <p>ČJ-Lv-příběhy ze života dětí</p> <p>Z-sluneční soustava</p> <p>D- historický kalendář</p> <p>Čj-Lv-příběhy o soužití v rodině</p> <p>Z- náš region/mapa/ Čj-slovanské jazyky Cizí jazyky-kolik řečí znáš... D-návštěva Muzea</p> <p>Čj-Staré pověsti české D-tradice české státnosti</p>	<p>ETV: 3.1, 3.3, 3.6</p> <p>ETV: 3.8</p> <p>ETV: 3.6, 3.7, 3.8</p> <p>ETV: 3.9 Finanční gramotnost</p>

<p>VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p> <p>VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>VZ-9-1-11 kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p> <p>VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím</p> <p>VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm</p> <p>VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>VO-9-1-06 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě</p>	<p><u>Má vlast</u> -pověsti, vlastenectví, osobnosti, presidenti, Praha, tradice české státnosti + symboly státu</p> <p><u>Život v rodině</u> -postavení muže a ženy, komunikace v rodině</p> <p><u>Lidská práva</u> - práva universální a specifická, práva dětí</p> <p><u>Rozvoj osobnosti</u> - tělesné a duševní zdraví, řešení problémů</p> <p><u>Osobní bezpečí</u> - chování v krizových situacích, dětská krizová centra</p>	<p>P7 O-chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora a pomoc</p> <p>P8 O-komunikace a kooperace muže a ženy</p> <p>P11 O - hodnoty, postoje</p> <p>P4 O-psychohygienu, pozitivní naladění mysli</p> <p>P11 O-hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>P11 O-dovednosti rozhodování v eticky problematických</p>	<p>Čj-sloh-komunikační dovednosti</p> <p>D – lidská práva v dějinách</p>	<p>ETV: 3.2</p> <p>ETV: 3.1, 3.2</p> <p>ETV: 3.4, 3.6, 3.7, 3.8 Dopravní výchova OČMU</p>
--	--	--	--	---

<p>potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení</p> <p>VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>VZ-9-1-15 v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p> <p>VZ-9-1-03 vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví</p> <p>VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p><u>Péče o zdraví</u> - režim dne, první pomoc</p> <p><u>Zdravá výživa</u> -vliv výživy na zdravotní stav</p> <p><u>Zneužívání návykových látek</u> - pozitivní životní cíle, kouření, alkoholismus</p>	<p>situacích</p>	<p>Primární prevence -drogy + důsledky užití</p>	<p>ETV: 3.4, 3.6, 3.7, 3.8</p> <p>ETV: 3.9, 3.10</p>
---	---	------------------	--	--

Vyučovací oblast	Vyučovací předmět	ročník	zodpovídá
Člověk a společnost	Občanská a rodinná výchova	7.	Mgr. Eisnerová

Dílčí výstupy-Výchova k občanství	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>VO-9-1-08 respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy</p> <p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků a médií</p> <p>VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</p>	<p><u>Život mezi lidmi</u> - vliv rodiny, školy a vrstevníků, komunikace, media</p> <p><u>Rodina</u> - rodina a domov, práva a povinnosti, komunikace, bydlení, stolování, ekonomika, rozpočet</p>	<p>P6 O-poznávání lidí P O-mezilidské vztahy P32 Me-fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>P8 O-komunikace, naslouchání, typy dialogu</p>	<p>Čj - komunikační dovednosti</p> <p>D - rod, kmen, rodina</p>	<p>ETV: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5</p> <p>ETV: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 Finanční gramotnost</p>

<p>VO-9-1-04 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají</p> <p>VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje</p> <p>VO-9-2-03 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p> <p>VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</p> <p>VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví</p> <p>VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p>	<p><u>Člověk a kultura</u></p> <p>- kultura a umění, víra a náboženství, instituce</p> <p><u>Přírodní a kulturní bohatství</u></p> <p>- ochrana bohatství, ekologie</p> <p><u>Majetek v našem životě</u></p> <p>- potřeby, majetek a vlastnictví, životní úroveň</p> <p><u>Klíč ke zdraví</u></p> <p>- zdraví a nemoc, infekční choroby, handicapovaní</p> <p><u>Zdravá výživa</u></p> <p>- abeceda zdravé výživy, alternativní výživa, poruchy výživy</p>	<p>P19 Mu-sociokulturní diference</p> <p>P27 E-vztah člověka k prostředí, přírodní zdroje, příroda a kultura obce</p> <p>P4 O-hledání pomoci při potížích</p>	<p>Hv, Vv- interpretece uměleckých projevů</p> <p>Z - orientace na mapě, zeměpisná poloha</p> <p>M – numerické operace</p> <p>Př – viry, bakterie</p>	<p>ETV: 3.8, 3.10</p> <p>Finanční gramotnost</p> <p>ETV: 3.7</p>
--	--	---	---	--

<p>VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p> <p>VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů</p> <p>VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše</p>	<p><u>Řízení společnosti</u> - stát, demokracie, volby, veřejný život</p> <p><u>Svět kolem nás</u> - spolupráce mezi zeměmi EU, tolerance, nadnárodní společenství, ochrana obyvatel za mimořádných situací</p>	<p>P14 D-parlamentní a komunální volby P13 D-základní principy a hodnoty demokracie</p> <p>P16 G-Evropa a svět nás zajímá, naši sousedé v Evropě P17 G-objevujeme Evropu a svět, Den Evropy, život</p>	<p>D - vývoj demokracie</p> <p>D - historie zapojení států do spolupráce Z - státy EU D - totalita x demokracie</p>	<p>ETV: 3.7, 3.8, 3.9</p> <p>ETV: 3.4, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9 OČMU</p>
---	---	--	---	--

<p>výhody spolupráce mezi státy VO-9-1-08 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám VO-9-1-09 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p> <p>VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní</p>	<p><u>Osobní bezpečí</u> - nebezpečné situace, skupina vrstevníků a násilí, bezpečné sportování, bezpečnost silničního provozu</p> <p><u>Lidská práva</u> - dokumenty, rovnost a nerovnost, svoboda a autorita, morálka a mravnost</p> <p><u>Zneužívání návykových látek</u> - druhy drog a jejich účinky, legislativa, doping</p>	<p>Evropanů a styl života v evr. rodinách P10 O-řešení problémů z hlediska sociálních rolí P11 O-hodnoty, postoje, praktická etika-odpovědnost, neočekávat protislužbu</p> <p>P13 D-Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti P15 D-spravedlnost, řád, norma, zákon, právo a morálka</p>	<p>D – historie práva</p> <p>Primární prevence</p>	<p>ETV: 3.3, 3.4, 3.6, 3.7 Dopravní výchova</p> <p>ETV: 3.7, 3.8, 3.9</p> <p>ETV: 3.9, 3.10</p>
--	--	---	--	---

<p>perspektivu mladého člověka; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou a morálkou; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p>	<p><u>Sexuální výchova</u></p> <p>- lidský život v proměnách času, rozmnožování, násilí v sexualitě</p>		<p>Př – biologie člověka</p>	<p>ETV: 3.2, 3.6, 3.7, 3.8</p>
---	---	--	------------------------------	--------------------------------

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník	zodpovídá
Člověk a společnost	Občanská a rodinná výchova	8.	Mgr. Eisnerová

Dílčí výstupy – Výchova k občanství	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	poznámky
<p>VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p> <p>VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p> <p>VO-9-2-03 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p> <p>VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p> <p>VO-9-1-06 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p> <p>VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p>	<p><u>Osobnost</u> - charakter, typy osobnosti, schopnosti a dovednosti, sebepoznání, sebepojetí</p> <p><u>Psychické procesy a stavy</u> - poznávání, vnímání, city, vyšší city, hodnotový systém</p> <p><u>Člověk v sociálních vztazích</u> - prosazení se, náročné životní situace, komunikace, konflikty ve vztazích + řešení</p> <p><u>Rodina</u> - stabilita rodiny, hledání partnera, manželství</p>	<p>P1 O-rozvoj schopností poznávání P2 O-sebepoznání a sebepojetí</p> <p>P3 O-cvičení sebekontroly a sebeovládání P10 O-řešení problémů a rozhodovací schopnosti</p> <p>P20 Mu-lidské vztahy, udržovat tolerantní vztahy, mezigenerační problémy</p>	<p>Pv-volba povolání - výběr vhodného povolání</p>	<p>ETV: 3.1, 3.2, 3.9</p> <p>ETV: 3.1, 3.2, 3.9</p> <p>ETV: 3.1, 3.2</p> <p>ETV: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4</p>

<p>VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p> <p>VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p> <p>VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti</p> <p>VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje</p>	<p><u>Člověk ve zdraví a nemoci</u> - zdraví a nemoc, péče o nemocné, prevence, civilizační choroby</p> <p><u>Zdravá výživa</u> - výživa a zdraví, zdravé a nezdravé ve výživě, příprava pokrmů, alternativní strava</p> <p><u>Hospodaření</u> - výroba a služby</p> <p><u>Prevence zneužívání návykových látek</u> - drogy kolem nás</p>	<p>P4 O-dovednosti pro pozitivní naladění mysli, zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích</p>	<p>Př-AIDS, HIV</p> <p>M – numerické operace VP – trh práce</p> <p>Př - HIV</p>	<p>ETV: 3.7 OČMU</p> <p>Finanční gramotnost</p> <p>ETV: 3.9, 3.10</p>
---	---	---	---	---

<p>osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy</p> <p>VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci</p> <p>VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje;</p>	<p><u>Osobní bezpečí</u> - agresivita, nebezpečí kolem nás, prevence</p> <p><u>Právní minimum</u> - morálka, hlavní druhy práva, Ústava, druhy státní moci, základní práva a svobody</p> <p><u>Lidská sexualita</u></p>	<p>P15 D-diktatura a anarchie, význam Ústavy jako základního zákona země</p>	<p>D-diktatura, anarchie, totalita</p> <p>Př-pohlavní ústrojí, rozmnožování</p>	<p>ETV: 3.3, 3.4, 3.6, 3.7 Dopravní výchova</p> <p>ETV: 3.7, 3.8, 3.9</p> <p>ETV: 3.2, 3.6, 3.7, 3.8</p>
--	---	--	---	--

kultivovaně se chová k opačnému pohlaví VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	- láska a sex, odlišnosti v sexualitě, reprodukční zdraví dospívajících, plánované rodičovství, prevence pohlavně přenosných nemocí			
---	--	--	--	--

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník	zodpovídá
Člověk a společnost	Občanská a rodinná výchova	9.	Mgr. Eisnerová

Dílčí výstupy – Výchova k občanství	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	poznámky
<p>VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p> <p>VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr</p> <p>VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy</p> <p>VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů</p> <p>VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady</p> <p>VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – manželství</p>	<p><u>Člověk jako občan</u> - životní cíle, perspektiva, změny v životě, adaptace na změny, motivace</p> <p><u>Občan a právo</u> - odvětví práva, občansko-právní vztahy, vlastnictví, smlouvy</p> <p><u>Člověk a pracovní život</u> - pracovní smlouva, prac. doba, prostředí, mzda a plat, bankovníctví</p> <p><u>Právní ochrana</u> - orgány, sankce, přestupky, správní řízení, trestní právo</p> <p><u>Rodina</u> -vztah rodičů k dítěti</p>	<p>P1 O-dovednosti pro učení a studium, řešení problémů</p> <p>P8 O-komunikace verbální a neverbální, empatické a aktivní naslouchání, vyjednávání a vysvětlování, žádost</p>	<p>VP - příprava na budoucnost</p> <p>VP - orientace ve světě práce VP - hospodářství EU Z-orientace na mapě; globální problémy D – právo v dějinách</p>	<p>ETV: 3.1,</p> <p>ETV: 3.4, 3.9, 3.10</p> <p>ETV: 3.9, 3.10 Finanční gramotnost</p> <p>ETV: 3.4, 3.6, 3.7</p> <p>ETV: 3.1, 3.2,3.6, 3.7, 3.8</p>

<p>VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině</p> <p>VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti</p> <p>VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <p>VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit</p> <p>VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p> <p>VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního</p>	<p>konflikty v rodinných vztazích, rozvodovost, zákon o rodině, předmanželské a manželské poradny</p> <p><u>Stát a hospodářství</u> - výroba, obchod, služby, dělba práce, principy tržního hospodářství, státní rozpočet, peněžní ústavy</p>		<p>D-zapojení ČR do spolupráce po 2.sv. válce</p>	<p>ETV: 3.10 Finanční gramotnost</p>
--	---	--	---	--

<p>rozpočtu získávají občané</p> <p>VO-9-5-03 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</p> <p>VO-9-5-04 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p> <p>VO-9-5-06 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</p> <p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy</p> <p>VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou</p>	<p><u>Globální svět</u></p> <p>- globalizace, projevy, klady a zápory, významné globální problémy, způsoby řešení, evropská integrace, podstata, význam, výhody, EU a ČR, mezinárodní spolupráce a organizace</p> <p><u>Osobní bezpečí</u></p> <p>- násilí, vandalství, bezpečnost silničního provozu, 1. pomoc</p> <p><u>Sexuální výchova</u></p> <p>- sexuální chování, orientace, promiskuita, prostituce, pornografie, předsudky a diskriminace, deviantní</p>	<p>P27 E-náš životní styl, ekologické problémy- příčiny a důsledky</p> <p>P18 G-instituce EU a jejich fungování, co Evropu spojuje a co ji rozděluje</p> <p>P6 O-vzájemné poznávání lidí, hledání výhod v odlišnosti</p> <p>P7 O-empatie, respektování</p> <p>P3 O-organizace svého času plánování studia a života, stanovování osobních cílů</p>	<p>Z – orientace na mapě</p> <p>D - smlouvy v historii</p> <p>Čj, D – příběhy bezpráví</p> <p>Př-pohlavní ústrojí</p>	<p>ETV: 3.1, 3.3, 3.5, 3.6, 3.7</p> <p>OČMU</p> <p>ETV: 3.4, 3.6, 3.7, 3.10</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>ETV: 3.2, 3.6, 3.7, 3.8</p>
---	--	---	---	--

<p>a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p> <p>VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p> <p>VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<p>chování, sexuální zneužívání-ochrana, sexualita a zákon</p> <p><u>Životní perspektivy</u> - různé stránky lidského života - rovnováha, plánování životních kroků a cílů</p>		<p>VP- vlastní dovednosti, modelové situace</p>	<p>ETV: 3.10</p>
--	--	--	---	------------------